Roknskapargreining fyri mjólkarvinnuna

2013 – 2017
(2013/14 – 2017/18)

mars 2019

INNIHALDSYVIRLIT

Síða

Frágreiðing 3

Yvirlit yvir feløg, sum eru við í greiningini 5

Rakstrarroknskapirnir 2013 – 2017 (2013/14 – 2017/18) 6

Fíggjarstøðurnar við roknskaparársenda (31/12 og 30/6) 10

Hvar er mjólkarframleiðslan í Føroyum? 16

Frágreiðing

Í greiningini hava vit valt at hyggja at almennu ársroknskapunum hjá teimum mjólkarbøndum, sum hava lagt raksturin í smápartafeløg. Øll smapartafeløgini eru við í greiningini fyri árini 2013 – 2017.

Greiningin er fyrst og fremst gjørd til tey, ið starvast í hesi vinnuni, og annars tey, ið hava áhugamál í vinnuni. Tað eru ikki gjørdar djúptøknar útrokningar, sum møguligir peningastovnar og fíggjarfrøðingar gera, men tilfarið er tøkt, so hesir áhugabólkarnir kunnu gera sínar útrokningar.

Samanlagt hava hesir mjólkarbøndurnir innvigað millum 90% og 97% av samlaðu innvigingini hjá MBM tey seinru 5 árini. Tað merkir, at tað eru so at siga øll mjólkarvinnan við í greiningini hesi árini.

Í almennu ársroknskapunum eru ikki serliga nógvar upplýsingar, men tær vísa, hvussu raksturin í høvuðsheitum hevur hilnast tey einstøku árini, og hvussu rákið í vinnuni er. Sum í øðrum vinnum eru tað nakrir mjólkarbøndur, ið klára seg væl, meðan tað hjá øðrum ikki gongur so væl.

Í greiningini framgongur, at í 2014 og aftur í 2017 versnaðu rakstrarúrslitini. Fyri árini 2012 - 2017 verður ein serstakur stráfóðurstuðul latin landbúnaðarvinnuni. Tilsamans eru 24,0 mió.kr. játtaðar yvir 6 ár. Fyri at hesin stuðulin kann vera ein varandi hjálp hjá vinnuni er neyðugt, at ein partur verður brúktur at velta fyri. Men um tað skal muna nakað, skulu 500 hektarar veltast afturat sbr. Búnaðarstovuni. Við verandi veltistuðulsskipan, sum er 10 kr./fm, skulu 50 mió.kr. gjaldast í veltistuðli. Harafturat er neyðugt við uppdyrkingarvegum. Vanliga verður roknað við umleið 200 metrum fyri hvønn hektar. Tvs. at talan er um 10 km av uppdyrkingarvegi.

Hóast vinnan hevur fingið eyka stráfóðurstuðul, er samlaða úrslitið fyri øll 24 - 26 feløgini bert omanfyri 4,0 mió.kr. í 2013, 2015 og 2016. Afturat stráfóðurstuðlinum er mjólkarprísurin til bøndurnar hækkaður við 0,45 kr./l síðani fyrst í 2013 til síðst í 2017. Tað sæst aftur hjá teimum, ið hava brotið roknskaparár. Harafturat er kraftfóðurprísurin lækkaður nakað, sum ein nærri greining, ið JANUAR P/F hevur gjørt fyri 11 - 14 mjólkarbøndur, vísir.

Tann greiningin, sum JANUAR P/F hevur gjørt fyri 11 – 14 mjólkarbøndur, er gjørd út frá innanhýsis roknskapum hjá hesum mjólkarbøndum. Henda greiningin vísir m.a., at tann roknskaparposturin, ið nevnist "aðrar inntøkur" er lutfalslga høgur 2013, 2015, 2016 og í 2017. Hetta eru serliga inntøkur frá maskinrakstri o.t.

Tað er onki at ivast í, at um mjólkarvinnan skal kunna gerast effektiv, skal vinnan gerast nútíðarhóskandi. Tað merkir, at munandi íløgur skulu gerast í fjós, køstar o.t. Harafturat verður neyðugt at velta nógv, fyri at fáa nóg mikið av stráfóðri, men eisini fyri at kunna gagnnýta tøðini best møguligt. Um hetta skal kunna gjøgnumførast er alneyðugt, at ein heilt klár politiskt kós verður sett, og at allar kreftir í landbúnaðinum fylkjast um settu kósina. Her verður hugsað bæði um teir almennu og teir privatu stovnarnar, so sum Búnaðarstovuna, Búnaðargrunnin, MBM og Bóndafelag Føroya.

Við ætlanini um at gera eitt biogassverk verður eisini neyðugt hjá mjólkarbøndunum at gera nakrar íløgur í køstar, sum kunnu bæði av tøð at lata og eisini at taka í móti tøðum frá verkinum.

Í aðrari greining, sum JANUAR hevur gjørt, við støði í 11 - 14 innanhýsis roknskapum, eru fleiri áhugaverdar upplýsingar, sum lýsa gongdina í mjólkarvinnuni nærri. Báðar greiningarnar er á heimasíðuni hjá JANUAR P/F – www.januar.fo. Har eru eisini greinigar fleiri ár aftur í tíðina.

Tórshavn, tann 29. mars 2019

P/F JANUAR
løggilt grannskoðanarvirki

Jógvan Amonsson
statsaut. revisor

Yvirlit yvir feløg, sum eru við í greiningini

Niðanfyri framgongur hvørji feløg talan er um. Eisini sæst hvat roknskaparár feløgini brúka. Nøkur íognarfeløg eru í vinnuni, men í greiningini eru roknskapirnir hjá íognarunum brúktir, tí ikki allir roknskapirnir hjá íognarfeløgunum eru tøkir.

	2013	2014	2015	2016	2017
Tal á roknskapum	25	26	25	24	24
Sp/f Beitisgarður	X	X	X	X	X
Sp/f Drívá	X	X	X	X	X
Sp/f Fungugarður	X				
Sp/fGarðurin í Búðini	X	X	X	X	X
Sp/f Hoyvíksgarður/Navarhorn	X	X	X	X	X
Sp/f Miðstovugarðurin	X	X	X	X	X
Sp/f MS Landbúnaður	X	X	X	X	X
Sp/f Heimistova	X	X	X	X	X
Sp/fÍ Grønunum	X	X			
Sp/f Ólavur Andreaen	X	X	X	X	X
Sp/f Sólgarðar	X	X	X	X	X
Sp/f ROJH	X	X	X	X	X
Sp/f Oyrareingjagarður	X	X	X	X	X
Sp/f Varmakelda	X	X	X	X	X
Sp/f Uttastovugarðurin	X	X	X	X	X
Sp/f Fjósið á Viðareiði		X	X	X	X

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Sp/f Fríðdalur	X	X	X	X	X
Sp/f Hamarsgarður	X	X	X	X	X
Sp/f Hvíthjallar	X	X	X	X	X
Sp/f Húsgarður	X	X	X	X	X
Sp/f Klettagarður	X	X	X	X	X
Sp/f Müllersgarður	X	X	X	X	X
Sp/f Tinggarðurin/Svartá	X	X	X	X	X
Sp/f á Steinum	X	X	X	X	X
Sp/f Torvlaðgarður	X	X	X		
Sp/f Eyðanstovugarður	X	X	X	X	X
Sp/f Fjósið í Leirvík		X	X	X	X

Rakstrarroknskapirnir 2013 – 2017 (2013/14 – 2017/18)

Niðanfyri standandi talva vísir rakstrarroknskapirnar tilsamans hjá feløgunum í 1.000 kr.

	Tilsamans í 1.000 kr.				
Tál á roknskapum	25	26	25	24	24
	2013/14 og 2013	2014/15 og 2014	2015/16 og 2015	2016/17 og 2016	2017/18 og 2017
Bruttoúrslit	15.586	16.888	18.375	20.521	18.632
Starvsfólkakostnaður	-4.273	-6.086	-7.626	-7.372	-9.412
Avskrivingar	-5.229	-6.785	-5.354	-5.534	-5.845
Rakstrarúrslit	**6.084**	**4.017**	**5.396**	**7.615**	**3.376**
Inntøka frá kapitalpørtum í dóttirfeløgum	870	335	538	852	627
Fíggjarligar inntøkur	20	12	1.261	4	33
Fíggjarligir kostnaðir	-1.594	-1.798	-1.602	-1.472	-1.464
Úrslit áðrenn skatt	**5.380**	**2.565**	**5.593**	**6.999**	**2.571**
Skattur	-1.090	-533	-1.039	-1.345	-381
Ársúrslit	**4.290**	**2.033**	**4.554**	**5.654**	**2.191**

Um omanfyri standandi roknskapir verða umarbeiddir eitt sindur sæst, at avlopið til fíggjarkostnað (rentur og avskrivingar) og skatt, tað sokallaða EBITDA, er sum niðanfyri víst:

	2013/14 og 2013	2014/15 og 2014	2015/16 og 2015	2016/17 og 2016	2017/18 og 2017
EBITDA tilsamans	11.314	10.802	10.750	13.149	9.221
Hægsta EBITDA	1.630	1.025	1.382	1.924	1.502
Lægsta EBITDA	-499	-17	-61	-103	-105

Sum tað sæst, so hevur bruttoúrslitið verið javnt hækkandi frá 2013 til 2016, men fall aftur í 2017. Samstundir sæst, at starvsfólkakostnaðurin hevur verið hækkandi yvir tíðarskeiðið, tó við einum lítlum falli í 2016. Tað samlaða rakstrarúrslitið var lágt í 2014 og í 2017.

Nevnast skal, at seinastu 5 árini er eyka stráfóðurstuðul latin bóndunum. Hesin eyka stráfóðurstuðulin er játtaður fram til og við 2017. Tilsamans verða 24,0 mió.kr. goldnar úr Búnaðargrunninum til henda stuðulin. Hesin stuðulin er ikki treytaður av nøkrum. Sum støðan er í vinnuni, eru tað sbr. Búnaðarstovuni, neyðugt at nýta stórar upphæddir at velta meiri bø fyri, tí nógvar mjólkarkvotur eru seldar seinastu árini. Hetta førir so við sær, at tann gamli bøurin, har mjólkarkvotan var, nú liggur óvirkin, meðan keypararnir ikki hava velt nóg mikið. Tí er neyðugt hjá nógvum mjólkarbóndum at keypa hoyggj úr útheiminum, serliga úr Danmark og Íslandi. Búnaðarstovan mælir til, at einir 500 hektarar verða veltir afturat. Higartil eru ikki nógv kúfóður velt síðani eyka stráfóðurstuðulin varð innførdur. Henda støðan hevur verið nógv umrødd, og nógv uppskot hava verið frammi um, hvussu hesin óvirkni bøurin kann gagnnýtast, men higartil er onki ítøkiligt gjørt við tað.

Tey seinastu árini eru nógvar broytingar hendar í mjólkarvinnuni. Talið á mjólkarbóndum er lækkað munandi. Seinastu 5 árini, sum henda greiningin fevnir um, eru ikki so nógvar broytingar farnar fram. Litratalið, sum L/F MBM hevur tikið ímóti hesi árini hevur ligið millum 7.100.000 og 7.400.000 litrum av mjólk. Tá nøgdin er nøkulunda støðug, og talið á mjólkarbóndum lækkar, merkir tað at fjósini í meðal lata L/F MBM fleiri litrar.

Tað eru rembingar í mjólkarvinnuni, so tað er ikki óhugsandi, at tann gongdin, sum hevur verið, har fjósini gerast størri og størri, fer at halda fram. Í løtuni eru 4 mjólkitólmenni í landinum í trimum stórum og nýggjum fjósum. Tað tykist sum um mólkitólmennini klára millum 500.000 og 600.000 litrar hvørt árliga. Um øll vinnan varð umløgd, hevði tað verið nóg mikið við 14 mjólkitólmennum.

Niðanfyri eru bestu og vánaligastu ársúrslitini fyri tíðarskeiðið víst:

	2013/14 og 2013	2014/15 og 2014	2015/16 og 2015	2016/17 og 2016	2017/18 og 2017
Hægsta ársúrslit	1.153	536	1.519	1.238	452
Lægst úrslit	-573	-811	-166	-51	-200

Niðanfyri eru árligu meðalúrslitini víst:.

Í meðal fyri almennu ársroknskapir

	2013/14 og 2013	2014/15 og 2014	2015/16 og 2015	2016/17 og 2016	2017/18 og 2017
Bruttoúrslit	623	650	735	855	776
Starvsfólkakostnaður	-171	-234	-305	-307	-392
Avskrivingar	-209	-261	-214	-231	-244
Rakstrarúrslit	**243**	**154**	**216**	**317**	**141**
Inntøka frá kapitalpørtum í dótturf.	35	13	22	36	26
Fíggjarligar inntøkur	1	0	50	0	1
Fíggjarligir kostnaðir	-64	-69	-64	-61	-61
Úrslit áðrenn skatt	**215**	**99**	**224**	**292**	**107**
Skattur	-44	-20	-42	-56	-16
Ársúrslit	**172**	**78**	**182**	**236**	**91**

Sum tað týðiliga framgongur, so lækkaði meðalúrslitið í 2014 og aftur í 2017. Starvsfólkakostnaðurin hevur verið javnt hækkandi seinastu 5 árini. Starvsfólkaskostnaðurin er hækkaður úr góðum 14.200 kr. um mánaðin til knappar 32.700. Hóast starvsfólkakostnaðurin er hækkaður, er hann enn sera lágur, tí í einum mjólkarfjósi krevst vanliga meiri enn eitt ársverk.

Niðanfyri sæst hvussu nógv meðalgarðurin hevur eftir til fíggjarkostnað tey einstøku árini. Eisini sæst, hvussu nógv tann besti garðurin hevur til fíggjarkostnað í teimum einstøku árunum, og hvussu nógv tann vánaligasti garðurin hevur til fíggjarkostnað. Nevnast skal, at tað ikki er tann sami garðurin, sum hevur tað frægasta úrslitið á hvørjum ári. Og heldur ikki er tað sami garður, sum er vánaligastur øll árini.

	2013/14 og 2013	2014/15 og 2014	2015/16 og 2015	2016/17 og 2016	2017/18 og 2017
EBITDA	453	415	430	548	384
Hægsta EBITDA	1.630	1.025	1.382	1.924	1.502
Lægsta EBITDA	-499	-17	-61	-103	-105

Sum tað sæst frammanfyri, so er samlaða úrslitið lækkað munandi í 2017. Hóast vinnan hevur fingið 4,0 mió.kr. í stráfóðurstuðli, so er samlaða úrslitið lægri enn tað. Samlaða úrslitið hjá hesum 24

mjólkarbóndunum var bert 2,2 mió.kr. í 2017 (2017/18). Tá skal vísast á, at í eini neyvari greining fyri 14 mjólkarbøndur, sum JANUAR hevur gjørt, høvdu hesir 14 mjólarbøndurnir 1,2 mió.kr. frá øðrum inntøkum, so sum maskinrakstri o.t.

Meðalprísurin á mjólkini er hækkaður nakað í tíðarskeiðnum, samstundis sum kraftfóðurprísurin pr. litur mjólk í meðal er lækkaður. Í hesi neyvari kanningin, sum JANUAR P/F hevur gjørt , grundað á 11 – 14 innanhýsis roknskapir, framgongur, at kraftfóðurprísurin í meðal er lækkaður úr 2,10 kr. pr. litur mjólk í 2012 niður í 1,69 kr./l mjólk í 2016 og í 2017. Við eini samlaðari mjólkarframleiðslu upp á 7,3 mió. litrar, merkir henda lækkingin ein minnikostnað upp á knappar 3,0 mió.kr. hjá mjólkarvinnuni.

Samanumtikið sæst, at mjólkarprísurin er hækkaður, prísurin á keyptum fóðri er lækkaður, samstundis, sum fleiri bøndur hava økt um aðrar inntøkur, sum tó lækkaðu aftur í 2017. Hetta sæst eisini aftur, tí samlaða úrslitið fyri mjólkarvinnuna er øktist í 2015 og 2016, men lækkaði munandi í 2017.

Men nakrir kostnaðir eru tó øktir. Tað eru serliga lønir, viðlíkahald og avskrivingar, ið eru økt. Lønirnar eru øktar, av tí, at tær millumrokningarnar, sum bøndur fingu við felagið, tá raksturin varð lagdur í eitt felag við ársenda 2006, nú eru afturgoldnar hjá fleiri bóndum. Tað eru fleiri bøndur, sum hava livað av hesum millumrokningum, men nú mugu teir fáa løn frá feløgunum.

Flestu fjósini í vinnuni er gomul, nøkur eru heilt gomul og niðurslitin, tí er neyðugt við stórum viðlíkahaldskostnaði. Nakrar íløgur eru gjørdar í serstakliga leysafæ, men eisini í mjólkarkvotur, sum gera, at avskrivingarnar eru hækkaðar.

Í stabbamyndini niðanfyri sæst, hvussu kostnaðirnir hava verið seinastu árini. Samlaði stabbin vísir bruttoúrslitið hjá meðalgarðinum. Tað sæst týðiliga, at samlaða bruttoúrslitið hækkaði árini 2014 – 2016, men lækkaði so aftur í 2017.

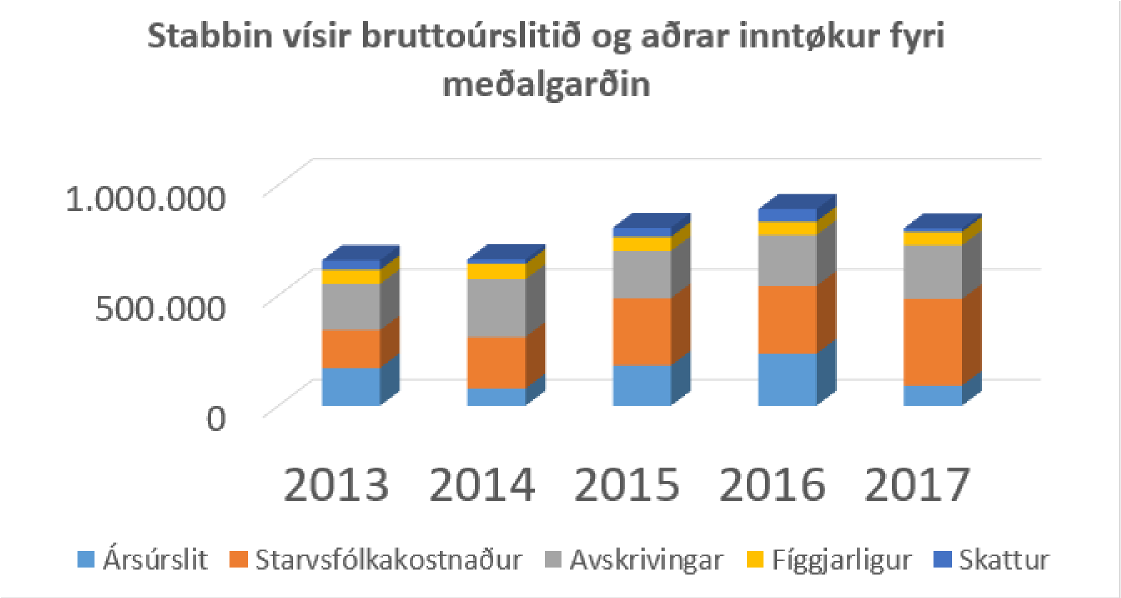

Fíggjarstøðurnar við roknskaparársenda (31/12 og 30/6)

Niðanfyri eru ognirnar tilsamans vístar hjá hesum mjólkarbóndunum.

Fíggjarstøða 30/6 og 31/12

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
OGN	og 2013	og 2014	og 2015	og 2016	og 2017
Mjólkarkvotur	39.362	36.071	33.587	32.326	30.463
Good-will	2.500	2.773	2.743	2.842	2.780
Immateriell støðisogn	**41.862**	**38.844**	**36.330**	**35.169**	**33.242**
Bygningar	4.360	5.632	9.072	9.809	4.741
Rakstrargøgn	11.463	13.762	15.208	16.363	16.160
Kríatúr	4.274	5.267	5.591	5.166	5.203
Materiell støðisogn	**20.097**	**24.660**	**29.871**	**31.338**	**26.103**
Kapitalpartar	1.465	1.362	350	364	407
Onnur virðisbrøv	49	30	40	40	90
Egin partabrøv	0	0	0	0	0
Fíggjarlig støðisogn	**1.514**	**1.392**	**390**	**404**	**497**
Støðisogn tilsamans	**63.472**	**64.896**	**66.590**	**66.910**	**59.843**
Rávørur og hjálpitilfar	20	186	186	205	213
Vøru- og tænastuogn	2.685	2.807	2.561	2.670	2.952
Áogn hjá atknýttum feløgum	2.990	989	2.179	1.181	976
Virðisbrøv	7	6	7	7	57
Tíðaravmarkingar	28	29	27	405	46
Onnur áogn	2.671	3.132	2.935	4.246	4.980
Áogn tilsamans	**8.399**	**7.148**	**7.895**	**8.714**	**9.223**
Peningur	5.250	5.149	5.033	7.738	6.520
Ogn í umferð tilsamans	**13.650**	**12.297**	**12.928**	**16.452**	**15.743**
OGN TILSAMANS	**77.122**	**77.193**	**79.518**	**83.363**	**75.586**

Her sæst, at mjólkarkvoturnar hjá hesum mjólkarbóndunum eru lækkaðar við umleið 9 mió.kr. hesi 5 árini. Ein partur av frágreiðingini er, at nakrir bøndur hava selt mjólkarkvotuna, tí teir eru um at gevast í vinnuni. Í nøkrum førum eru mjólkarkvoturnar seldar fyri eina lægri upphædd, enn tær vórðu keyptar fyri. Ein onnur frágreiðing er, at mjólkarkvoturnar eru niður- og/ella avskrivaðar.

Hóast tað, so er samlaða virðið á mjólkarkvotunum góð 40% av samlaðu støðisognini í 2017. Í 2009 var virðið á mjólkarkvotunum knøpp 75% av samlaðu støðisognini.

Íløgurnar í fastogn og rakstrartól hava verið sera lítlar hesi árini.

Ognin hjá meðalmjólkarfjósinum er henda:

Fíggjarstøða 30/6 og 31/12

OGN	2013/14 og 2013	2014/15 og 2014	2015/16 og 2015	2016/17 og 2016	2017/18 og 2017
Mjólkarkvotur	1.574	1.387	1.343	1.347	1.269
Good-will	100	107	110	118	116
Immateriell støðisogn	**1.674**	**1.494**	**1.453**	**1.465**	**1.385**
Bygningar	174	217	363	409	198
Rakstrargøgn	459	529	608	682	673
Kríatúr	171	203	224	215	217
Materiell støðisogn	**804**	**948**	**1.195**	**1.306**	**1.088**
Kapitalpartar	59	52	14	15	17
Onnur virðisbrøv	2	1	2	2	4
Egin partabrøv	0	0	0	0	0
Fíggjarlig støðisogn	**61**	**54**	**16**	**17**	**21**
Støðisogn tilsamans	**2.539**	**2.496**	**2.664**	**2.788**	**2.493**
Rávørur og hjálpitilfar	1	7	7	9	9
Vøru- og tænastuogn	107	108	102	111	123
Áogn hjá atknýttum feløgum	120	38	87	49	41
Virðisbrøv	0	0	0	0	2
Tíðaravmarkingar	1	1	1	17	2
Onnur áogn	107	120	117	177	208
Áogn tilsamans	**336**	**275**	**316**	**363**	**384**
Peningur	210	198	201	322	272
Ogn í umferð tilsamans	**546**	**473**	**517**	**686**	**656**
OGN TILSAMANS	**3.085**	**2.969**	**3.181**	**3.473**	**3.149**

Tað framgongur týðiliga, at tann immateriella ognin (mjólkarkvotan) er lækkað (tann blái parturin av stabbanum) seinastu árini, meðan íløgan í maskinur og tól er hækkað nakað. Ognin í umferð (tann guli parturin av stabbanum), tvs útistandandi hjá viðskiftafólki og innistandandi peningur í peningastovnum hevur verið støðug. Tann samlaða ognin er tó hækkað nakað í 2015 og í 2016, men er lækkað aftur í 2017.

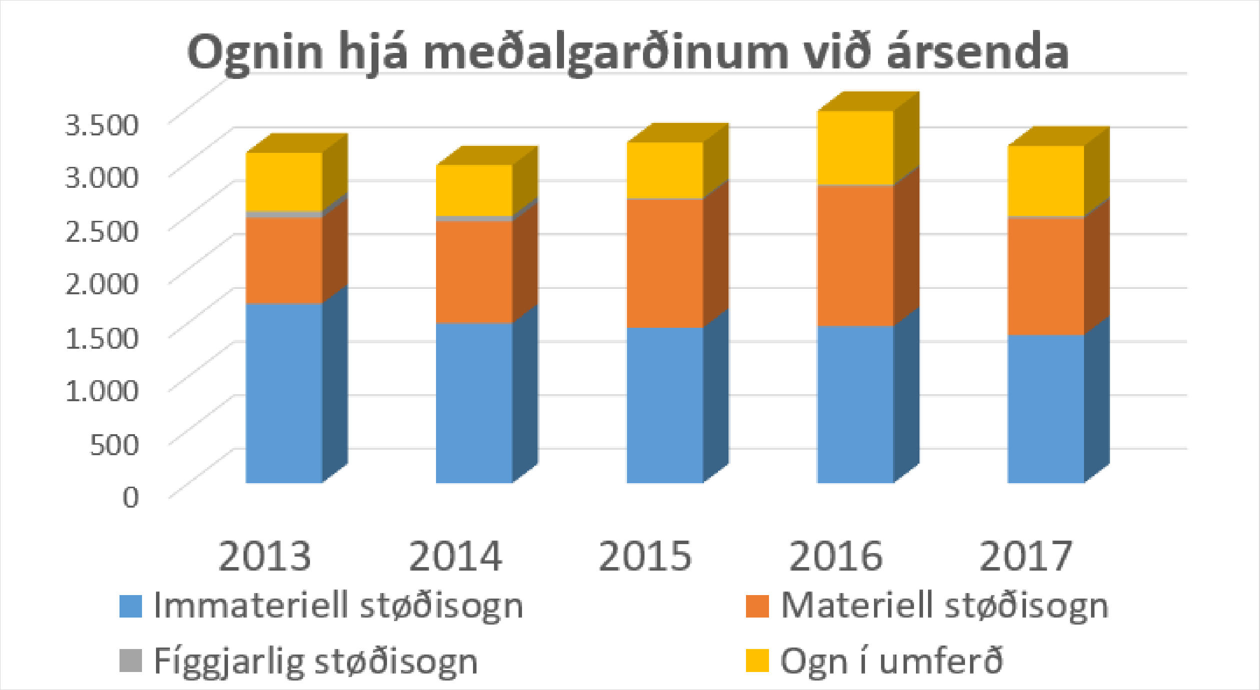

Skyldurnar tilsamans hjá hesum mjólkarbóndunum eru vístar niðanfyri:

Fíggjarstøða 30/6 og 31/12

SKYLDUR	2013/14 og 2013	2014/15 og 2014	2015/16 og 2015	2016/17 og 2016	2017/18 og 2017
Partapeningur	2.045	2.205	2.125	2.045	2.045
Uppskrivingargrunnar	92	92	92	40	40
Flutt úrslit	17.682	20.419	24.681	28.577	29.738
Eginogn tilsamans	**19.819**	**22.716**	**26.898**	**30.662**	**31.823**
Útsettur skattur	2.786	2.912	3.353	4.027	4.048
Aðrar avsetingar	25	126	322	322	275
Avsetingar tilsamans	**2.811**	**3.038**	**3.675**	**4.348**	**4.323**
Langfreistað skuld	18.575	21.804	20.507	20.127	14.988
Stuttfreistað skuld	3.934	2.930	3.423	4.593	3.992
Bankaskuld	931	277	146	337	409
Vøru- og tænastuskuld	4.859	5.166	5.074	5.416	5.380
Skuld til atknýtt feløg/nærstandandi	20.476	16.184	15.100	12.806	8.298
Partafelagsskattur	332	577	500	589	719
Tíðaravmarkingar	0	38	413	493	0
Onnur skuld	5.385	4.462	3.782	3.992	5.654
Stuttfreistað skuld tilsamans	35.916	29.635	28.438	28.225	24.452
Skuld tilsamans	**54.492**	**51.438**	**48.945**	**48.352**	**39.440**
SKYLDUR TILSAMANS	**77.122**	**77.193**	**79.518**	**83.363**	**75.586**

Trygdarleikastigið, sum sigur frá, hvussu stóran part eginognin fíggjar av samlaðu ognini hjá hesum mjólkarbóndunum hesi árini, er:

	2013/14 og 2013	2014/15 og 2014	2015/16 og 2015	2016/17 og 2016	2017/18 og 2017
Trygdarleikastig	25,7%	29,4%	33,8%	36,8%	42,1%

Eginognin er økt samstundis, sum bæði tann langfreistaða og tann stuttfreistaða skuldin eru lækkaðar, og tí er trygdarleikastigið hækkað. Tað sæst, at trygdarleikastigið er hækkað øll tey seinastu 5 árini. Tað kann kanska tykjast at vera eitt gott tekin, men um hugt verður at íløgunum í vinnuni, og hvussu fíggingin er samansett sæst, at tað er fáar íløgur gjørdar hesi árini, og at millumrokningarnar við eigararnar er lækkað munandi, úr 20,5 mió.kr. til 8,3 mió.kr. Tvs. at so at siga øll lækkingin í skuldini stavar frá, at eigararnir hava goldið millumrokningarnar niður.

Um lækkaða millumrokningin verður samanhildin við "Starvsfólkakostnaðin", er tað nakað, sum bendir á, at bøndurnir lutvíst hava livað av millumrokningini, heldur enn at fáa sær løn. Tí eru rakstrarroknskapirnir betri enn teir áttu at verið, um øll arbeiðsmegin varð lønt. Hjá nøkrum mjólkarbóndum sæst, at hesar millumrokningarnar skjótt eru brúktar. Tað fer at merkja, at í framtíðini mugu bøndurnir eisini fáa meiri í løn frá feløgunum. Í eini neyvari grein, sum P/F JANUAR hevur gjørt sæst, at henda gongdin hevur tikið dyk á seg einastu árini.

Myndin er greiðari niðanfyri, har skuldin hjá meðalmjólkarbóndanum er víst:

Fíggjarstøða 30/6 og 31/12

SKYLDUR	2013/14 og 2013	2014/15 og 2014	2015/16 og 2015	2016/17 og 2016	2017/18 og 2017
Partapeningur	82	85	85	85	85
Uppskrivingargrunnar	4	4	4	2	2
Flutt úrslit	707	785	987	1.191	1.239
Eginogn tilsamans	**793**	**874**	**1.076**	**1.278**	**1.326**
Útsettur skattur	111	112	134	168	169
Aðrar avsetingar	1	5	13	13	11
Avsetingar tilsamans	**112**	**117**	**147**	**181**	**180**
Langfreistað skuld	743	839	820	839	624
Stuttfreistað skuld	157	113	137	191	166
Bankaskuld	37	11	6	14	17
Vøru- og tænastuskuld	194	199	203	226	224
Skuld til atknýtt feløg/nærstanda	819	622	604	534	346
Partafelagsskattur	13	22	20	25	30
Tíðaravmarkingar	0	1	17	21	0
Onnur skuld	215	172	151	166	236
Stuttfreistað skuld tilsamans	1.437	1.140	1.138	1.176	1.019
Skuld tilsamans	**2.180**	**1.978**	**1.958**	**2.015**	**1.643**
SKYLDUR TILSAMANS	**3.085**	**2.969**	**3.181**	**3.473**	**3.149**

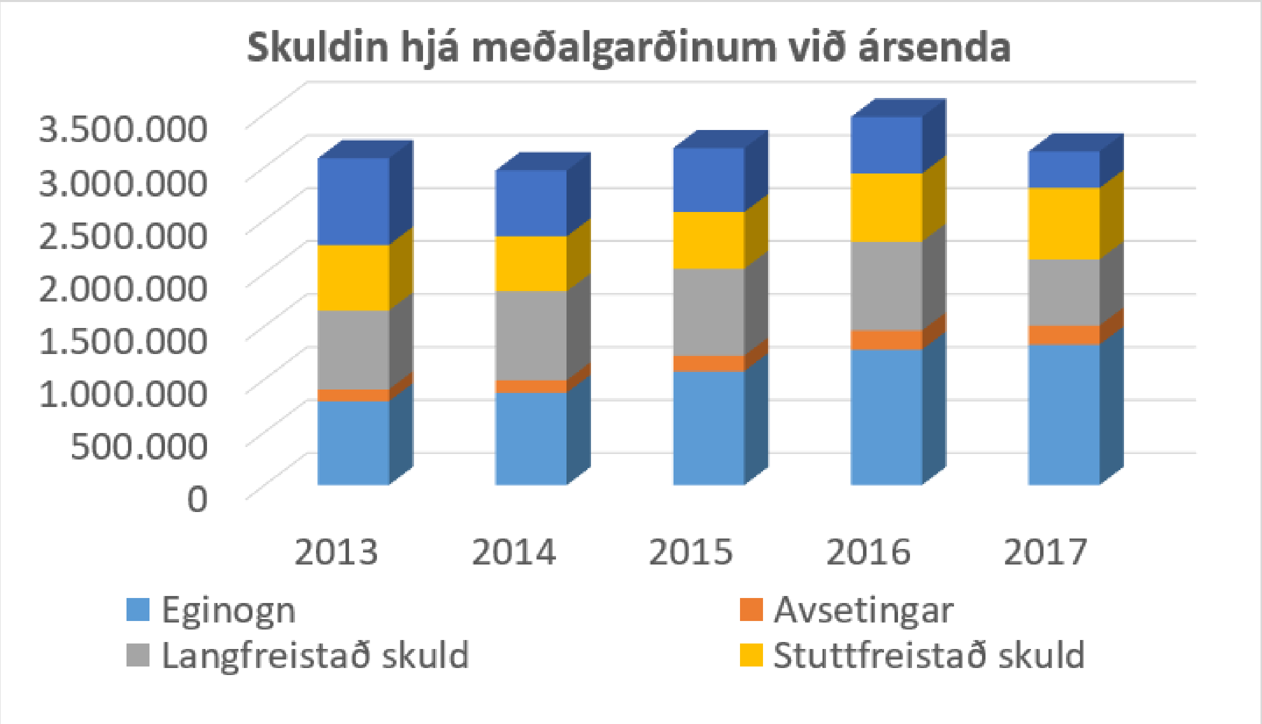

	2013/14 og 2013	2014/15 og 2014	2015/16 og 2015	2016/17 og 2016	2017/18 og 2017
Eginogn	793	874	1.076	1.278	1.326
Millumrokning við nærstandand	819	622	604	534	346
Ogn hjá bóndunum tilsamans	1.612	1.496	1.680	1.811	1.672

Omanfyri er samlaði ágóðin hjá bóndunum í feløgunum. Her sæst, at eginognin og millumrokningin tilsamans hava verið sera støðug hesi árini, men er lækkað í 2017 Tað sæst, at millumrokningarnar eru lækkaðar, meðan eginognin er hækkað. Tað merkir, at bøndurnir hava heldur hevað av millumrokningini enn at útgjalda sær løn. Sjálvsagt verður skatturin lægri, men uppsparingin verður spakuliga brúkt.

Sum heild kann sigast, at greiningin vísir, at raksturin er batnaður nakað seinru árini, tó er rakstrarúrslitið lækkað aftur í 2017. Tað er sannlíkt tann batnandi gongdin árini frammanundan kemst av, at stráfóðurstuðulin hækkaði og at aðrar inntøkur hækkaðu, samstundis sum fóðurprísurin lækkaði. Tó eru lønir, viðlíkahald av fjósum og avskrivingar hækkað.

Tað merkir, at tað ikki eru rationaliseringar, sum hava ført til eitt betri rakstrarúrslit. Skal mjólkarvinnan kunna gerast effektivari, er neyðugt við munandi íløgum í nýggj nútíðarfjós, samstundis sum neyðugt er at velta meiri og gagnnýta ta veltu jørðina betur.

Hvar er mjólkarframleiðslan í Føroyum?

Seinastu árini eru alsamt færri mjólkarbøndur í Føroyum. Men mjólkarframleiðslan hevur tó verið støðug seinastu mongu árini. Í niðanfyri standandi talvu sær, hvussu stórur partur av mjólkarframleiðsluni er í teimum ymisku økjunum í Føroyum, og hvussu framleiðslumynstri er broytt.

Innvigingar í 1.000 litrum

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Norðuroyggjar	621	781	815	773	683	677
Eysturoy	1.492	1.460	1.560	1.588	1.596	1.594
Streymoy	3.134	3.289	3.498	3.803	3.588	3.669
Vágar	204	452	373	303	196	172
Sandoy	923	1.014	1.081	1.067	1.123	1.046
Suðuroy	123	107	114	209	175	223
	6.496	7.104	7.442	7.744	7.361	7.382

Framleiðslan í Norðuroyggjum hækkaði í árunum 2013 -2015, men er so lækkað aftur. Framleiðslan í Eysturoynni er rættiliga støðug øll árini, meðan framleiðslan í Streymoynni hækkaði fram til 2016 fyri síðani at lækka nakað í 2016 og síðani hækka aftur. Í Vágum er framleiðslan lækkað nógv síðani 2014, meðan framleiðslan á Sandoynni og í Suðuroynni er hækkað nakað hesi árini.
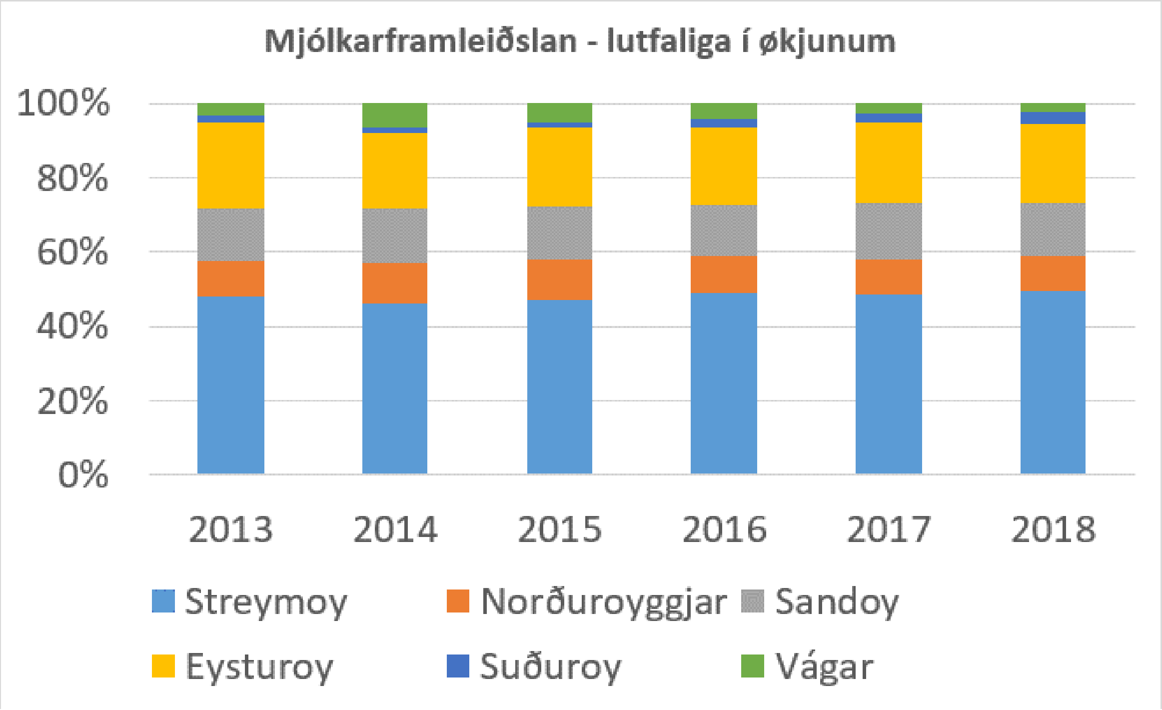
Lutfalsliga býtið sæst á niðanfyri standandi stabbamynd. Her sæst, at framleiðslan í Streymoynni, sum bert er í Tórshavnar kommunu, nú nærkast 50%.